

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny - Język polski (Klasa 4)

Obszar I: Komunikacja

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń tworzy krótką wypowiedź ustną lub pisemną na zadany temat. Słucha uważnie wypowiedzi innych i stara się zrozumieć ich sens. Rozpoznaje sytuacje wymagające oficjalnego lub nieoficjalnego sposobu wypowiedzi. Przedstawia podstawowe informacje o sobie. Nazywa swoje emocje i potrzeby (np. radość, złość, potrzeba pomocy). Używa zwrotów grzecznościowych, np. proszę, dziękuję, przepraszam. Wyraża własne zdanie na podany temat. Rozpoznaje podstawowe komunikaty niewerbalne, takie jak gest, mimika i postawa ciała. Wyjaśnia własnymi słowami terminy: komunikacja, nadawca, odbiorca, intencja wypowiedzi, komunikat niewerbalny, grzeczność językowa.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń przekazuje w zrozumiały sposób swoje myśli i informacje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych. Rozpoznaje najważniejsze informacje w wypowiedzi rozmówcy. Odpowiada na wypowiedź rozmówcy. Stosuje odpowiedni sposób zwracania się do rozmówcy w różnych sytuacjach. Opisuje swoje emocje i potrzeby w sposób zrozumiały dla odbiorcy. Stosuje zwroty grzecznościowe odpowiednie do sytuacji i rozmówcy. Odczytuje znaczenie prostych komunikatów niewerbalnych w różnych sytuacjach. Rozróżnia komunikaty słowne i niewerbalne.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń wyraża swoje zdanie i intencję w uporządkowanych wypowiedziach ustnych oraz pisemnych. Odpowiada na wypowiedź rozmówcy w sposób związany z tematem rozmowy. Dobiera słownictwo i formę wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej oraz odbiorcy. Reaguje adekwatnie do treści rozmowy. Uzasadnia stanowisko jednym argumentem. Wyjaśnia znaczenie komunikatów niewerbalnych w przebiegu rozmowy.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń dobiera środki językowe odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi. Prowadzi rozmowę i nawiązuje w niej do tego, co mówił rozmówca. Modyfikuje wypowiedź w zależności od celu rozmowy i potrzeb odbiorcy. Komunikuje swoje emocje, uczucia i potrzeby w sposób odpowiedzialny, kulturalny i akceptowany społecznie. Posługuje się zasadami grzeczności językowej w sposób świadomy.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń świadomie posługuje się językiem w mowie i piśmie, aby precyzyjnie wyrażać swoje myśli, emocje i intencje. Aktywnie i uważnie uczestniczy w rozmowie, okazując zaangażowanie i szacunek wobec rozmówcy. Posługuje się różnymi formami wypowiedzi w sposób adekwatny do sytuacji oraz celu i dostosowany do odbiorcy. Wspiera komunikację w grupie. Wykorzystuje komunikację niewerbalną w celu świadomego budowania relacji i skutecznego porozumiewania się z innymi.

Obszar II: Odbiór tekstów kultury

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń rozróżnia teksty należące do różnych sztuk, np. literatury, muzyki, teatru, filmu i komiksu. Formułuje temat utworu w jednym zdaniu. Rozpoznaje emocje nadawcy oraz podstawowy cel jego wypowiedzi. Wskazuje nadawcę i odbiorcę utworu. Rozpoznaje fragmenty, które wywołują rozbawienie, wzruszenie lub strach. Wyodrębnia podstawowe elementy świata przedstawionego: bohatera, miejsce, czas i wydarzenia.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń nazywa cechy tekstów należących do różnych sztuk. Wyjaśnia znaczenie tematu utworu. Prezentuje sposób wyrażania emocji, myśli i postaw przez nadawcę utworu. Opisuje własne wrażenia po przeczytaniu utworu. Odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń opisuje, jak teksty należące do różnych sztuk pokazują emocje i wydarzenia. Analizuje perspektywę bohatera lub podmiotu mówiącego oraz jej wpływ na przedstawienie wydarzeń i problemów. Porównuje sposoby wyrażania postaw, emocji i myśli w różnych tekstach kultury. Analizuje

zabiegi językowe i literackie służące wywołaniu emocji u odbiorcy. Wyjaśnia, czym się różnią elementy realistyczne i fantastyczne w utworze.

- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń porównuje sposoby przedstawiania wydarzeń i bohaterów w różnych tekstach kultury. Wyjaśnia znaczenie kontekstów kulturowych i historycznych w utworze. Ocenia sposób wyrażania emocji, postaw i myśli w tekstach kultury. Ocenia, jak elementy realistyczne i fantastyczne wpływają na sens i odbiór utworu. Analizuje sposoby wywoływania emocji u odbiorcy.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń ocenia wpływ różnych tekstów kultury na odbiorcę i uzasadnia swoje zdanie. Interpretuje temat utworu w kontekście wartości lub doświadczeń bohaterów. Tworzy pogłębioną interpretację utworu. Ocenia skuteczność zabiegów wywołujących śmiech, strach lub wzruszenie. Tworzy samodzielną propozycję odczytania tekstu kultury, poprawnie wykorzystując pojęcia literackie i kulturowe.

Obszar III: Świadomość języka

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń rozpoznaje samogłoski, spółgłoski i sylaby w wyrazach. Nazywa części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik. Tworzy proste zdania poprawne pod względem logicznym i gramatycznym. Rozpoznaje wypowiedzenie oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe. Odczytuje znaczenie wyrazów z pomocą słownika.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne. Dzieli wyrazy na sylaby. Określa podstawowe formy gramatyczne: osobę, liczbę, rodzaj, czas, przypadek. Buduje poprawne językowo zdania i wyszukuje znaczenie wyrazów w słownikach.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń poprawnie dzieli wyrazy na sylaby oraz wskazuje rodzaje głosek. Stosuje w wypowiedziach poprawne formy wyrazów odmiennych. Wyjaśnia znaczenie wyrazów w zależności od kontekstu wypowiedzi. Dobiera elementy leksykalne odpowiednie do celu i charakteru wypowiedzi, w tym synonimy i antonimy.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń analizuje budowę głoskową wyrazów. Analizuje formy gramatyczne części mowy w zdaniach. Przekształca zdania ze względu na cel wypowiedzi oraz wyjaśnia różnice między nimi. Analizuje wpływ zastosowanego słownictwa na znaczenie i odbiór wypowiedzi.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń świadomie stosuje wiedzę o głoskach i sylabach podczas poprawnej wymowy, zapisu i analizy wyrazów. Posługuje się częściami mowy oraz ich formami gramatycznymi do tworzenia poprawnych i zróżnicowanych wypowiedzi. Świadomie wykorzystuje bogate i zróżnicowane słownictwo. Dokonuje autokorekty interpunkcyjnej wypowiedzi.

Obszar IV: Tworzenie wypowiedzi

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń tworzy prostą notatkę zawierającą najważniejsze informacje. Tworzy prosty plan odtwórczy tekstu. Redaguje wiadomość zgodnie z podanym wzorem. Rozpoznaje elementy kompozycji wypowiedzi, takie jak wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń sporządza notatki w różnych formach, np. planu, tabeli lub punktów. Porządkuje informacje według tematu lub zagadnienia. Redaguje korespondencję tradycyjną i elektroniczną zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń tworzy syntetyczne notatki na podstawie informacji z lekcji, podręcznika i innych źródeł. Opracowuje uporządkowany plan odtwórczy tekstu. Komponuje dłuższe wypowiedzi opisowe i twórcze.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń selekcionuje informacje z różnych źródeł. Formułuje pytania rozwijające interpretację i analizę tekstu. Redaguje rozbudowane i spójne teksty narracyjne oraz liryczne o świadomie dobranej kompozycji.

- **Na ocenę celującą:** Uczeń tworzy samodzielne i przejrzyste notatki, syntetycznie ujmujące informacje z różnych źródeł. Wykorzystuje różne formy wypowiedzi użytkowych dostosowane do sytuacji komunikacyjnej i odbiorcy. Świadomie wykorzystuje elementy kompozycji i układu graficznego do budowania spójności oraz czytelności wypowiedzi.

Obszar V: Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń nazywa wartości ważne dla siebie oraz wybrane wartości uniwersalne. Wymienia wspólnoty, do których należy, np. rodzinę, społeczność szkolną, lokalną i narodową. Nazywa swoje mocne strony i trudności.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń opisuje wartości ważne dla siebie. Przedstawia własne stanowisko wobec wybranych wartości uniwersalnych. Opisuje role, które pełni w różnych wspólnotach.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń wyjaśnia, dlaczego określone wartości są ważne dla niego i innych. Wyjaśnia znaczenie różnych wspólnot w życiu człowieka. Wyjaśnia wpływ emocji na zachowanie własne i innych osób.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń porównuje systemy wartości funkcjonujące w różnych wspólnotach. Uzasadnia własne stanowisko wobec wartości uniwersalnych w odniesieniu do sytuacji społecznych i życiowych. Ocenia skuteczność podejmowanych działań.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń analizuje wpływ wartości na postawy człowieka. Ocenia krytycznie różne systemy wartości oraz formułuje pogłębione refleksje dotyczące własnej tożsamości i odpowiedzialności społecznej. Monitoruje świadomie własny rozwój.

Obszar VI: Elementy edukacji medialnej

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń wyszukuje potrzebne informacje w podanym źródle. Wymienia zasady higieny cyfrowej. Rozpoznaje zagrożenia związane z korzystaniem z ekranów, telefonów, gier, komputerów i internetu.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń wyszukuje potrzebne informacje w różnych źródłach. Opisuje zasady bezpiecznego i zdrowego korzystania z internetu, telefonu, komputera i gier.
- **Na ocenę dobrą:** Uczeń porównuje informacje z różnych źródeł i sprawdza, czy są zgodne z tematem. Wyjaśnia skutki nadmiernego korzystania z ekranów, telefonów, gier, komputerów oraz konsekwencje przeładowania informacyjnego.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń selekcionuje informacje z różnych źródeł oraz uzasadnia wybór najbardziej przydatnych materiałów. Ocenia własne nawyki związane z korzystaniem z technologii oraz wskazuje działania wspierające higienę cyfrową.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń ocenia wiarygodność informacji z różnych źródeł oraz formułuje wnioski dotyczące ich rzetelności i wartości. Ocenia przydatność i wiarygodność informacji. Uzasadnia wpływ higieny cyfrowej na zdrowie, relacje i proces uczenia się.

Obszar VII: Praktyki lekturowe

- **Na ocenę dopuszczającą:** Uczeń wybiera tekst zgodny ze swoimi zainteresowaniami. Aktywnie czyta cztery wskazane dłuższe teksty literackie. Rozpoznaje baśnie i legendy ważne dla kultury światowej, europejskiej, narodowej i regionalnej.
- **Na ocenę dostateczną:** Uczeń wskazuje teksty odpowiadające jego własnym zainteresowaniom i wyjaśnia powód wyboru. Opisuje bohaterów, wydarzenia i tematykę baśni i legend. Wymienia cechy charakterystyczne dla różnych tekstów kultury, takich jak film, teatr, malarstwo, rzeźba, muzyka i komiks.

- **Na ocenę dobrą:** Uczeń uzasadnia wybór tekstów, odwołując się do własnych zainteresowań i potrzeb. Wyjaśnia tematykę, przesłanie utworów, znaczenie wybranych środków językowych oraz wartości obecne w utworach narracyjnych, lirycznych i patriotycznych. Wyjaśnia, w jaki sposób środki wyrazu wpływają na odbiór filmu, teatru, malarstwa, rzeźby, muzyki i komiksu.
- **Na ocenę bardzo dobrą:** Uczeń porównuje wybrane teksty pod względem tematyki i wartości. Analizuje wpływ baśni i legend na kulturę. Porównuje sposoby przedstawiania tego samego tematu w różnych tekstach kultury.
- **Na ocenę celującą:** Uczeń ocenia wpływ czytanych tekstów na własne zainteresowania, refleksje i rozwój czytelniczy. Interpretuje przesłanie utworów narracyjnych, lirycznych i patriotycznych. Tworzy własną interpretację tekstu kultury i uzasadnia ją, odwołując się do zastosowanych środków wyrazu.